

Knud Jespersens tale om Augustforlig I

Taler

Knud Jespersen
Medlem af Folketinget for
Danmarks Kommunistiske
Parti

Dato

19. august 1976

Sted

Folketingssalen
Christiansborg

Det gør næsten altid indtryk på mig, når jeg hører ordføreren for Kristeligt Folkeparti, og denne overordentlig varmt følte appel her til slut til de ansvarsbevidste og dem, der holder af Danmark, den føler jeg med rette også rettet til kommunisterne.

Jeg går ud fra, at hr. Jens Møllers hukommelse er sådan, at han vil vide, at der er to fælles træk ved alle de forlig, vi har haft under kriserne. Det ene er, at forligene har gjort tingene værre, og det andet er, at hr. Jens Møller altid har haft stor kærlighed til disse forlig.

På denne baggrund skulle man måske overveje - uden at jeg i øvrigt skal blande mig i Kristeligt Folkepartis indre anliggender - om ikke man skulle kalde det Kristeligt Forligsparti. Tilsyneladende er det sådan, at man har stillet sig den opgave at forene både de onde og de gode, de ugudelige og de kristne, og resultaterne er jo blevet derefter. Det er blevet en forfærdelig gang gudstjeneste, hvor de ugudelige sidder i den ene krog og bander over, at vi ikke fik nok, og de gudelige i den anden krog med erklæringer om, at nu har vi reddet nationen. Jeg vil ikke sige, at man skal have et sandhedskriterium til afgørelse af, hvem der har ret eller ikke ret, men man kan da prøve at kigge på, hvordan udviklingen er gået, og så vil man faktisk opleve den i sandhed for nationen ulykkelige kendsgerning, at det var os, der var mod forligene, der altid fik ret, mens de, der var for forligene, har haft det uheld hele tiden at få uret.

Der er ikke noget særligt nyt eller bemærkelsesværdigt i det forlig, vi nu skal behandle. Det, der er nyt, er ikke godt, og det gode, det er aldeles ikke nyt, og noget af det skal endog vente til oktober måned, selvom folketinget skal behandle det som en helhed. Det er ingen ny måde at se problemerne på, selvom jeg forstod under tidligere forhandlinger omkring septemberforliget, at i

modsatning til kommunisterne så var socialdemokraterne realister. De førte en politik, der virkelig gav resultater. Det har man ret i, spørgsmålet er: for hvem? De vor indstillet på or tage ansvaret for lovgivningen, og dette ansvar har man så godtaget gang på gang på et borgerligt grundlag. Der er vist ingen grund til at gå i detaljer, og det tillader tiden heller ikke; det er nok at pege på et par eksempler, der viser, hvor skæbnesvangert det er at følge en traditionel politik i kapitalens interesse og inden for dens grænser.

Arbejdsløsheden voksede jo, også uagtet man greb ind med tvangsordningen i marts over for overenskomstforhandlingerne, voksede også uagtet disse velsignelser, man ledsagede septemberforliget med. Man erklærede bramfrit dengang, at septemberforliget ville betyde, at renten faldt. I dag er den øget med ca. 50 pct. og er oppe på omkring 17 pct.

De ulykker, der kommer til os udefra, er naturligvis forbundet først og fremmest med hele kapitalismens krise, dens direkte påvirkning fra den vesttyske underskudshandel. Jeg minder endnu en gang navnlig økonomiministeren, som har haft så stor kærlighed til den danske krone - det har vi andre også - om, at halvdelen af handelsbalanceunderskuddet stammer derfra og fra Danmarks deltagelse i EF-valutasamarbejdet, som jo har trukket kronens værdi op uden nogen egentlig økonomisk baggrund herfor. I de tre år før Danmarks medlemskab af Fællesmarkedet udgjorde den vesttyske andel af underskuddet på handelsbalancen 43,3 pct., men fra 1973 og til 1975 øgedes den vesttyske andel i alt til 48,4 og alene i 1975 var andelen 53,9 pct. - altså over halvdelen af vores underskud.

Men der er også andre og meget alvorlige indre årsager til de vanskeligheder, vi befinder os i. Under skiftende regeringer har et flertal i dette ting altid pålagt lønmodtagere og forbrugere at bære de afgørende byrder. De, der skabte værdierne, skulle betale. De, der høstede værdierne, skulle fredes. Jeg vil her erindre om en historisk kendsgerning. I forbindelse med en forespørgsel til statsminister Hilmar Baunsgaard den 26. november 1970 sagde daværende forbundsformand hr. Anker Jørgensen - Folketingstidende 1970-71, sp. 1616-17:

»Når statsministeren siger, at det er forkert kun at inddrage lønmodtagerne, lyder det godt og rigtigt, men det, vi har set indtil nu, i hvert fald i konkret form, går næsten udelukkende på lønmodtagerne. Må jeg ...«

Jeg fortsætter citater; man skulle næsten tro at det var mig, der har sagt det, så klogt lyder det, der følger.

» ... Må jeg minde om, at jord- og ejendomspriserne er steget voldsomt, og det er en kendsgerning, at der er omsat for ca. 10 mia kr. af jord og fast ejendom i 1969. Man skønner, at i hvert fald 2 mia kr. af disse går til forbrug i den omsætning, der finder sted i samfundet, for en relativt lille gruppe et meget stort beløb i forhold til overenskomstkraevne, som er opgjort til ca. 1 mia kr.«

Jeg er nødsaget til at minde lidt om historien. Socialdemokratiets heroiske indsats under statsminister Anker Jørgensens førerskab var, at man ville sikre, at alle fik en arbejdsplads, og at alle ville være i arbejde. inden årets udgang. Det var det Herrens år 1975. På daværende tidspunkt, i april 1976, havde vi 101.300. Jeg ved, der lige er kommet en ny oversigt, den er 3.000 lavere, hvad jeg er glad for. I fjor havde vi 109.700.

Det er altså alt det, der er kommet ud af denne vældige, gigantiske indsats, hvor man var realister, i stedet for, som kommunisterne dengang erklærede, at ville føre en politik på tværs af de borgerlige partiers interesser. Da talte man bare stemmer op og forklarede, at det drejer sig jo ikke om at føre disse propagandatal, og vi arbejder jo godt, sagde hr. Auken, vi vil jo sikre menneskene en ordentlig tilværelse. Og den ene pralende udtalelse fulgte efter den anden. Det var i marts 1975, dengang man greb ind over for overenskomsterne. Det gik jo vældig godt indtil juni 1975; så skulle man have et miniboligforlig, der yderligere forhøjede omkostningerne ved at bo, der yderligere ramte de mennesker, hvis interesser man påstår at man varetager.

Men det var jo ikke sådan, at juni måned var en stilfærdig måned, selvom vi foreslog, at folketinget skulle blive inde, indtil de økonomiske og beskæftigelsesmæssige problemer var løst. Så sagde man nej, for nu går det jo godt, det er bare kommunister og andre, som ikke kan se det rigtige i det. Og så nærmede vi os september, og så fik vi septemberforliget i 1975.

Tre gange i 1975 reddede Socialdemokratiet landets økonomi. Tre gange blev udviklingen forværret. Tre gange pantsatte man sin selvstændighed til hr. Poul Hartling i det Herrens år 1975. Nå, ind imellem havde man jo også, i maj måned 1975, dette vældig geniale indfald, at landet nok manglede penge, men det var

rimeligt at indgå århundredets største våbenhandel, og da henvendte man sig på ny til de borgerlige. Vi var imod, fordi vi ikke rigtig forstod det geniale, og vi har jo også stillet forslag til folketingsbeslutning, som ikke bliver behandlet i denne samling, om, at man skal annullere denne handel.

Så nåede vi frem til januar 1976, og dengang spurgte jeg Socialdemokratiet, om ikke dette parti snart fandt det rimeligt at stille sig på arbejdernes side. Man kan slå det efter i Folketingstidende. Jeg spurgte, om de syntes, det var rimeligt at give arbejdsgiverne en omkostnings- eller prisdæmpende ydelse, og da svarede man: Ja, det er det. Det er helt genialt. Lad os endelig give til arbejdsgiverne, så holder vi priserne nede. Nu kommer det samme socialdemokrati arm i arm med hr. Erhard Jakobsen og hr. Poul Schlüter og erklærer frimodigt, at nu er det nødvendigt at sætte priserne op. Vi har givet en prisdæmpende ydelse, fordi det var rimeligt, sagde man dengang. Nu er det altså rimeligt på toppen af dette, at man kræver nye priser op. Så har vi i marts 1976 finansloven, hvor man godtager en række forfærdende nedskæringer, socialt, uddannelsesmæssigt og på anden måde, og siger, det må vi jo leve med, og nu er vi altså nået frem til august, hvor man har et nyt forlig.

Det drejer sig fra marts 1975 til august 1976 om, at Socialdemokratiet under statsminister Anker Jørgensens ledelse, har reddet landet 7 gange, men vi har over 100.000 arbejdsløse. Et sådant redningsforsøg er vistnok at puffe den druknendes hoved ned under vandoverfladen i stedet for at løfte det op.

Så troede mine ører jo ikke, at det var rigtigt, hvad man fortalte, da hr. Kjeld Olesen kom med sit lettelsens suk. Jeg forstår nok hr. Kjeld Olesens glæde over, hvad der er sket, for så kommer man ikke ud i valg lige nu, og det var jo ikke så godt et valggrundlag, hr. Kjeld Olesen, at komme ud og sige: Nå ja, vi vil lige låne en dyrtidsportion indtil år 2025. Vi tager den ikke. I får den år 2025, så får I 40 øre, I skal nok få den. Vi er jo ordholdende. Det var jo heller ikke så godt at komme ud og forklare, at det med værdistigningerne vil vi ikke rigtig gribe ind over for, men vi er da indstillet på, at arbejdernes lønninger ikke må have lov til at stige.

Jeg har lagt mærke til, at man nogle gange har sagt, at det ikke var en nulløsning, man tilstræbte. Nej, der her er en minusløsning.

Det er et dokumenteret fald i reallønnen p& mellem 6 og 8 pct. Jeg fatter ikke,

at hr. Kjeld Olesen og Socialdemokratiet med denne frimodighed kan tilsidesætte 900.000 organiserede arbejderes ret, tilsidesætte alt det, man storpralende har forklaret. Man vil forsvare deres ret til demokrati og til frie forhandlinger, og man vil ikke gribe ind, men pludselig ved Socialdemokratiets medlemmer af LOs forretningsudvalg, at det er meget bedre for de 900.000 arbejdere, at de kommer under administration af et flertal af borgerlige i dette folketing, end at de selv får lov til at arbejde med tingene.

Det svar, jeg ikke fik under første behandling, kan jeg måske passende få nu. Med hvilken begrundelse og ret mener hr. Kjeld Olesen, at man kan træde på fattige, almindelige arbejderes rettigheder og samtidig forklare, at de, der dukker op herude, ofrer en dagløn for at protestere, efter at de 7 gange er blevet bedraget; med hvilken ret forlanger hr. Kjeld Olesen, at vi skal bøje os ligesom muhamedanerne for Mekka og erklære, at oraklet har talt, vi lytter og bøjer hovedet?

Jeg synes, det er lidt ubehageligt, når man samtidig siger, at der ikke var noget alternativ. Hvad har vi foreslået her? Millionærskat, dobbelt formueskat, højere aktieselskabsskat, indgreb over for værdistigningerne, ingen belåning af værdistigningerne, annullering af flyindkøbene, indgreb over for al den arbejdsfrie spekulation, der foregår, og samhørighed med LO. Og så bebrejder man os, at vi støtter arbejdspladsernes aktivitet, men samtidig, det tiltror jeg jer, har I i jeres hoveder den ros, ganske vist stilfærdig og taktisk, som Arbejdsgiverforeningen har givet jer for jeres indsats. Den ros, hvor man siger, det er et skridt i den rigtige retning, mens Thomas Nielsen, der jo ikke er berømt for at være modstander af Socialdemokratiets politik eller kompromiser, frimodigt erklærer, at det er lovfæstet tyveri, man foretager over for arbejderens dyrtidstillæg...

Og så spørgsmålet om arbejderenhed og Socialdemokratiet. Der er jo ingen grund til at skjule noget. Vi er tilhængere af åbenhed. Vi vil denne enhed på arbejdspladserne. Jeg forstår godt hr. Kjeld Olesens fidus at kaste sig over kommunister, SFere og andre, der er imod, der kritiserer Socialdemokratiet på et konkret grundlag. Vi er tilhængere af kritik, værsgo at kritisere os. Vi vil aldrig opgive kritikken af jer. Jeg foreslog, at I skulle tage det hele af bordet, om fornødent appellere til arbejderklassen. Det ville I ikke, eller også turde I ikke. Og når man så siger, vi kritiserer jer, javel, hvad er dog det for en samling, Socialdemokratiet har skabt? Er det en samling, der forener kræfterne på

arbejdspladserne? Kan I komme nogen steder og forklare, at hr. Poul Schlüter og Dansk Arbejdsgiverforening reddede den arbejderpolitik, der skulle føres? Kan I regne med, at I kan gøre noget sådant uden at blive kritiseret? Det vil vi da nu godt vide.

Vi anser det ikke for at være en sådan situation, at vi skal angribe Socialdemokratiet. Vi angriber kapitalen og kapitalhavernes system. Men vi godtager heller ikke, at de samme, der storpralende erklærer, at de er for demokratiet, men altid sætter det ud af kraft, når det drejer sig om de arbejdendes rettigheder, kommer og klandrer os. Vi kommer til at diskutere på arbejdspladserne, hvad der skal gøres, og vi kommer også til at forklare, at det ikke var en socialdemokratisk politik, ikke en arbejderpolitik, først at lade afgifterne vokse og derefter låse lønningerne fast.

Vi kommer til at diskutere forskellen, om det er jer, reformisterne, der er realister, om det er jer, der er tilhængere af armod, som har anerkendt, at det var rimeligt at leve med Fællesmarkedets vurdering om 15 pct. arbejdsløse, eller om det er os, der siger, at man må bekæmpe arbejdsløsheden, og hvis ikke arbejdsløsheden kan afskaffes, ja, så må systemet laves om. Vi har vendt os imod højrekræfterne, men I har en ejendommelig måde at bekæmpe højrekræfterne på, netop ved at give jer dem i vold. Vi har vendt os imod ødelæggelse af dyrtidsreguleringen. I har en ejendommelig måde at forsvare den på, nemlig ved at opgive den. Vi har vendt os imod alt dette, som står i jeres programmer, og når I så sammen med andre, Dansk Arbejdsgiverforening, hr. Poul Schlüter, hr. Erhard Jakobsen, hr. Jens Møller, marcherer på det grundlag, så siger man: javel, men herregud, hvorfor kritiserer I os, I vil jo enhed? Ja men ikke enhed på kapitalens betingelser, enhed på grundlag af arbejderbevægelsens interesser og deres fælles krav. Vi er ikke og bliver ikke antisocialdemokrater, men vi er og vil altid være antikapitalister. Ud fra det grundlag vil vi også appellere til de socialdemokratiske arbejdere, ikke om at bekæmpe jer, men om at bekæmpe dette resultat, dette forlig og kapitalhavernes system, og det gør man faktisk ved at stritte imod denne voldtægt, man er i færd med at begå i denne nattetime.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Danmarks Kommunistiske Parti, Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/knud-jespersens-tale-om-augustforlig-i-d-19-august-1976>